

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrațiunii (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Deșteptare.

Acest articol l-am primit dela un abonent plugar, pentru adevărurile temeinice și frumoase, cari se cuprind în dînsul, îl publicăm în fruntea foii noastre.

Înainte de a ceti „Foaia Poporului“ n'am fost deprins la cetit și n'am știut atâtea bune câte știu acum de când cetesc această foaie. Noi înaintăm, căci acum abia este casă românească, în care se nu fie școlar sau școlăriță, cari se nu știe ceti; bine ar fi, se nu lipsească din nici o casă această foaie, căci e foarte ieftină și e de mare folos se o cetești sau și numai se o ascuți cu băgare de seamă.

Să fi fost foaia întemeiată cu zeci de ani înainte, eram poate pe altă cărare mai bună noi Românii, ca cum sîntem astăzi. Abia de 3 ani, de când apare „Foaia Poporului“, și poporul s'a luminat binișor; dar' dacă se vor înmulți abonenții și va ști fiecare chemarea și datoria lui de Român, se vor lumina cu mult mai mulți.

Să mulțumim lui Dumnezeu, că ni-a dat oameni, cari se ne lumineze și pe noi, țerănimea, acestia s'au întrepus și au întemeiat și „Foaia Poporului“. Vedem de altă parte câte pedepse în bani și câte închisori au suferit, numai se se netezească drumul filor și nepoților nostri pentru viitor.

Să zicem că cumpărăm o carte, fie ori-și-cât de frumoasă, odată trecînd peste dînsa, că o cetesc odată sau fie și de două-ori și-o pun de-o parte, apoi multă

vreme nu o mai iau în mână, fiindcă-și știu cuprinsul. Cu câtă bucurie cetim o foaie, care ne aduce în toate Duminecele lucruri folositoare și legi, apoi vești și povești, încât își saltă inima se o cetești sau se o ascuți.

Prin cetit se deprinde omul tot mai bine și își lărgeste cunoștințele. Eu știu conșcolari de ai mei, cu cari am umblat deodată la școală, cari acum nu mai știu nimica ceti ori scrie. Mă întreb oare pentru-ce? Pentru-că nu s'au interesat nici deprins la cetit, se poate nici el n'au avut ce se cetească. Să căutăm la alte neamuri se vedem, că abia găsești o sută, cari se nu știe ceti și scrie; pe când la noi Românii, dacă nu chiar întors, pe jumătate tot găsim, cari nu știe ceti și scrie nici o literă. Dacă întrebăm de unde se naște rēul? Rēspunsul dela aceia cari zic, că copiii lor n'au vreme se cetească, că nu-i vor purta la școală, că și așa, nu vor fi din ei popă, nici dascăli ș. a.

În Dumineci și sērbători, când tinerimea nu are mult lucru, se adună în povești sau se duc în crășmă și fac alte lucruri nefolositoare; pe când dacă ar avē tot omul câte-o foaie în casa lui, s'ar deprinde cu cetitul el însuși sau copii lui. Așa, că peste puțină vreme s'ar schimba treburile altcum.

Să nu perdem din vedere, că unii vor zice, că 1 fl., care se plătește pe jumătate de an pe foaie, ar avē și alt loc. Adevērat, că așa este, năcazurile sînt grele

dar' de ar fi numai acelea ar fi nimica, dar' câte le mai fac unii cu voia, și nu au nici un folos: pe beuturi, pe tēbac, peste mēsură. Dacă acestora le-ar mai pune cumpēt, dacă ar întemeia o reuniune de temperație prin satele noastre, atunci ne-ar aduce un mare folos. Așa fiind, mulți bani ne-ar rēmānea în pungă și pentru deșteptare și luminare.

Dacă am „Foaia Poporului“ în Dumineci și sērbători, zile cari sînt lāsate de Dumnezeu pentru odichnă și pentru lucruri plăcute lui Dumnezeu, viu dela biserică acasă, și după prānz, dacă am foaia, atunci șed acasă și cetesc. Așa mă odichnesc bine, nu mă duc se vorbesc de nime rēu, nu merg la crășmă și nu merg în povești unde se consumă o grāmadă de tēbac și multe alte cheltueli.

Aceasta este calea cea bună se ne deșteptăm și se cruțăm banii și sēnătatea.

Unde lipsește foaia, e cu totul întoarsă treaba, acolo după prānz ori se adună la povești, ori se duc la crășmă, așa cheltuesc bani. Apoi când se apucă omul la chef, beute și voe bună, se cheltuește mai mult ca 1 fl., într'o singură zi; dar' încă într'o jumătate sau într'un an întreg?

Eată așa, din bani cruțați prin traiu cumpēt, s'ar putea se prenumere aproape fiecare om foaia, că aceea îi aduce folos, nu ca tēbacul sau rachiul jidovesc.

Gurariului, Ianuarie 1896.

Dumitru George,
plugar.

FOIȚA.

Anul-Nou.

Sibiu, 2 Ianuarie.

După datina străbună în preseara Anului-Nou s'au petrecut mai multe lucruri demne de însemnat.

În preseara Anului-Nou și înainte de ce s'ar fi zis la cel vechiu: „Vecinica lui pomenire“, tinerimea se pregătise, ca se întocmească o sērbare vrednică de martirii romāni, cari se aflau aici. Aceia însă fără veste plecară toți cătră casă, ca se ajungă a sērbători în mijlocul familiilor iubite, cătră cari îi trăgea dragostea și dorul.

Mai târziu rēmasē părintele Vasile Lucaciu, căruia îi doriām se-i sērbătorim ziua onomastică; dar' am rēmas numai cu dorul. Părintele se grābia la credincioșii sei.

În preseara Anului-Nou Vasile Lucaciu dă seună cu soția, băiatul seu Vasiliu și cu I. Costin cu soția lui, soră dulce a

părintelui, se retrasă la o cină modestă în societatea soților de luptă, Nicolau Cristea, D. Comșa, Diamandi Manole și Il. Banciu.

Îndată după sffrșitul cinei plecă cu trenul dela 10¹/₂ ore, fără se fi primit însoțire la gară.

„Reuniunea romānă de cāntări“ a întocmit o petrecere pentru membrii sei, cari au avut înfăoșarea unei petreceri familiare. La această serată au luat parte mai toată inteligența din loc, încât sala cea mică dela „Gesellschaftshaus“ s'a arētat prea mică pentru oaspeții și dansatorii mulți. Această petrecere s'a tins până după miezul nopții, așa că o par din dînsa a ajuns în anul 1896. Atunci mei orii grābiau fiecare se-și poftescă an nou fericit.

Așa este dorința; ar fericit! Dacă între oameni există deosebire mare, dacă natura acelor se desoebeste încât ne-am îndatinat a zice: căți oameni atâtea năravuri, totuși în dorul de a fi fericiti toți se întālnesc.

Fericirea este soare, ear' dorințele ome-nești razle. Dacă nu se pune înaintea razelor ceva obiect, ca se face umbră, atunci

soarele încălzește. Întocmai este omul fericit, dacă pe acea nu împedecă suferințele vieții.

Se revērsarā zorii Anului-Nou, zori aspri, căci gerul era atāt de puternic, încât de apāsarea aceluia se ascundea și se sgulea cătrē zero chiar argintul viu din țevile termometrului.

Sub picioarele alergătorilor, cari erau constrînși a călători repede, cari erau mfnāți de asprimea aerului, zăpada cārteia și țivina, încāt credeai că auzi din depārtare ascuțitul coaselor muncitorilor strguincioși de pe câmpurile întinse.

Cu veselie alergau bētrāni, tineri, fete, ficiori la biserică, unde clopotele chemau prin glasul aramei sunātoare pe adevērații creștini. Acolo ajunși, unii cereau vieatā mai lungă, alții noroc, dela Părintele ceresc.

Dorințele și oftările de: An-Nou fericit în vremea amezi se ridicase la cea mai înaltă culme, mulțimea curge pe străzi, priete la prieten aleargă, servitorii purtau lași. Toți oamenii erau într'o mișcare și se căutau ca furnicile în zilele cele mai frumoase din vară.

Cătră cetitori.

Ca foaia să se poată trimite cu înlesnire chiar dela începutul Anului-Nou ce se apropie, rugăm pe abonenții noștri ca să înceapă chiar de pe acum trimiterea prețului de abonament:

2 fl. pe anul întreg

1 fl. pe jumătate an.

Pe mai puțin ca jumătate an nu se primesc abonamente.

Rugăm trimiterea abonamentelor chiar de pe acum mai ales din cauză, că în luna Ianuarie vin deodată așa de multe mandate, încât cu toate-că lucrează câte patru inși, nu birue a le trece în carte și astfel și expediția foii adesea abia se poate face la două săptămâni după primirea abonamentului.

Abonenții vechi să lipească la mandat fășia veche, ear' cei noi sunt rugați să-și scrie adresa curat, să se poată ceti și întreagă, ca să nu fie încurcături cu posta.

Administrația
„FOII POPORULUI“.

Reînoirea

pactului economic dualistic.

Negociările între Austria și Ungaria pentru reînoirea pactului s'au început.

Trebue să stie cetitorii noștri, că în anul 1868, când s'a încheiat înțelegere între Austria și Ungaria, s'a stabilit cu contract câte sarcini trebue să poarte o parte și câte alta din statul așa poreclit dualistic. Până acum Austria a plătit 70% din greutățile comune, ear' Ungaria 30%. Acum însă, Austria zice că și Ungaria trebue să plătească mai mult, fiindcă au înaintat pe terenul economic, dar' Ungaria replică, că Austria are mai multe venite din industrie. Înțelegerea cu privire la aceste și al'e întrebări se

afă acum sub desbatere între cele două state întovărășite.

Popoarele nemaghiare ale Ungariei și dacă Ungaria va reînoui contractul cu Austria, dacă tot ea ar dobândi mai multe foloase, decât până acum, noi puțină dobândă putem ave. Așa ar trebui să fie, să se bucure, dacă... Când popoarele nemaghiare ar trage folos, în măsura ce li-se cuvine, în proporțiunea numărului lor, când ar putea conlucra și ele, la reînnoirea pactului economic cu cealaltă jumătate a monarhiei; atunci noi ne-am bucura. Fiind însă, că nu stau astfel lucrurile, fiindcă stăpânirea ungurească negociază și despre soarta noastră, fără noi; fiindcă noi nu numai nu tragem foloasele ce isvorăsc pentru Ungaria din pactul dualistic, ci din contră toate foloasele acestea se întrebunțează întru batjocorirea noastră, întru extirparea popoarelor nemaghiare; fiindcă toate iastituțiunile, nutrite de aceste foloase se pun numai în slujba maghiarisării: de aceea popoarele nemaghiare nici-decum nu se pot bucura, când și dacă guvernele nemaghiare reușesc a stoarce dela Austriaci foloase mai mari, decât cele de până azi. Din contră: având în vedere planurile rele ale stăpânirii maghiare față de noi, cari suntem excluși din vieța politică și constituțională a țerii, având în vedere, că cu cât mai multe favoruri și drepturi storc din Austria, cu atât mai mult ne apasă, asupresc și batjocoresc. Noi popoarele nemaghiare nu numai că nu ne putem bucura de învingerea economică a Ungariei față cu Austria, ci mai bine am dori, că armele guvernelor maghiare, cu care ne nimicesc, să se tîmpească și slăbească.

Nu ne este teamă de o imputare, că avem o astfel de dorință; o facem cu conștiință împăcată, siguri fiind-că toată lumea ne cunoaște durerile noastre, afară de stăpânirea maghiară, și cei-ce încuviințează politica lor nimicitoare de naționalități. Ba avem deja înaintea noastră și

probe, dovezi de-ale opiniunii publice din străinătate, că drept procedăm, nedorind sporirea armelor în mâinile celor-ce prin ele ne sdrobesc.

Lipitorile satelor — strivite.

Noi am scris nu odată în „Foaia Poporului“ contra primejdiioaselor lipitori ale satelor, contra perciunaților Jidani, îndemnând pe cetitorii noștri a se feri de bolțile și birturile lor otrăvite, și a cumpăra cât numai se poate tot dela creștini. Să se apuce și oamenii noștri de aceste întreprinderi aducătoare de bun venit, de negoț și cărcimărit, dând în lături pe nemiloșii sugători Jidani. Ne pare bine drept aceea, când vedem, că ici-colo se și face acest lucru, și cu plăcere îl vestim și noi marelui nostru număr de cetitori. După celelalte vestite în numerii de mai nainte ai „Foi Poporului“, astăzi suntem în stare a da o nouă știre frumoasă de acest fel. O aflăm în „Revista Orăștiei“ în numărul seu cel mai nou, primită ca scrisoare din Balomir, în comitatul Hunedoarei. Eată-o:

Balomir, Dec. 1895.

Domnule Redactor,

În comuna noastră Balomir locuește un Jidan cu numele Klein David, după care de 12 ani de când 'l-a adus vântul, poporul nostru numai bine nu a putut să aibă.

Când a venit aici, îl putea sufla vântul de ușor ce era, și se mulțumia și cu titula de „jupân“, astăzi a început a cere dela oameni să-i zică „Domn“, eară peste câțiva ani va cere și titula de „Măria-Sa!“ Precum se îngrașe de bine de pe spatele noastre, așa se îngroașe și așteptările lui față de noi.

A apucat în mână în vr'o 6 ani după olaltă morile și crășma dela comună, care apoi 'l-au ajutat bine spre a se putea îngâmfă, ba 'și-a cumpărat și o casă în mijlocul comunei și o moșioară bună. Dar' acum ce să vezi? Cel pe care nu 'lai lăsat să moară de foame, astăzi nu vrea să mai cunoască pe cei-ce 'l-au spriginit și 'l-au pus în toate bunurile, ci acum

La presidentul partidului național Dr. Ioan Rațiu, venerabilul și mult iubitul luptător hotărît, care în purtarea greutăților luptei este tînăr viguros; dar' în adevăr pletele albite arată vîrsta înaintată: gratulările poporului român curgeau ca un isvor nesecat. Peste multe sute trec felicitările primite de prin deosebitele părți locuite de strănepoții lui Traian.

Asemenea ni-s'au trimis și nouă felicitări celor din redacțiune din Ungaria și Transilvania, dela prieteni și cetitori. Ne-a dorit an fericit, putere și statornicie spre a pute merge cu steagul, care ni-'l-a încredințat poporul român tot înainte. Noi încă suntem hotărîți a merge cu deplină tărie și mândrie, tot înainte, vîzînd cu bucurie multă, că suntem înțeleși și spriginiți din partea miilor cetitori.

Sperăm, că precum în trecut, așa și pe viitor vom afla la datorința noastră, muncind și lăzărind, pentru deșteptarea, pluminarea și înălțarea poporului român.

Poesii populare.

Din Bucium-Sat

culese de Moise Toma, june.

De-ai ști lele dragă floare
De ce inima mă doare,
De ce trag atîta chin
Și de dorul cui suspin,
De m'ai crede, lele, zău
Că mă usc de dorul tău
Tu 'mi-ai zice atunci mie
A ta sînt până 'n vecie,
Dar' tu știi poate și crezi
Să sufer 'ți-e drag să vezi
Și 'ți-e teamă să-'mi urmezi.

Frunză verde bob și linte
Bădițul e om cu minte,
Că mergînd din deal la vale
S'abate puțin din cale
Și să-și ia cătră casă
Căruța lui frumoasă

Când de dor el îi vorbește
Mândra cu drag îi zimbește
Inima-'i întinerește
Și la boi nu mai gîndește.

Frunză verde foaie fragă
Cum să-ți zic, mândruță dragă,
Zice-'ți-aș eu vidră albă
Că de mică 'mi-ai fost dragă,
Dar' eu bade cum să-'ți zic
Rosmalin roșu 'nvălit
Drag 'mi-ai fost și te-am urît
Te-am urît acum de-o lună
Te-am urît pentru-o minciună

Păunaș peană rotat
Unde mergi așa gătat,
La mândruța într'alt sat,
Țipă peana, mergi mai tare
Că mândruța ta mai moare
Frate-seu ține lumină
Soru-sa plînge 'n grădină,
Mamă-sa ține croia

bate joc chiar și de oamenii inteligenți și comună.

În anul acesta s'au exarândat atât moștele cât și dreptul de crâșmărit. Licitanți au fost 4 Români și jupânul Klein. Cei 4 Români s'au luptat ca să nu învingă Jidanul, urmând arênda la un preț ne mai pomenit până azi, ca *Jidanul să cadă!* Vezând că nu-și poate atinge scopul, s'a socotit să strice în chip Românilor: a făcut o îmbieciune și a dat mare la comună, ca să strice licitarea cea întâi. Dar', spre onoarea reprezentanței noastre comunale și a licitanților Români, fie zis, *Ființul a căzut și a doua-oară cu planul seu!* așa a rămas arênda de mori pe numele subscrisului, deși nu cred să am ceva câștig, fiind arênda foarte mare. Dar' mă mulțumesc, că în smul-so din mâna lipitoarei ovreești. Dreptul de crâșmărit încă nu l-a luat Jidanul mai mult, *nevoind reprezentanța a-l mai da în mâna lui,* fără luându-l comuna pe numele lui, și încredințând pe un creștin și anume tot pe subscrisul spre supraveghere să controleze vânzătorii de spirtuoase, între cari și Jidanul.

Înțelegând jupânul și despre asta, că decă are să-l controleze un Român, nu i-a venit la socoteală și înfuriindu-se tare, a mers la cancelaria comunală și a început a striga în gură mare, ca să nu cuteze cineva a se băga la el în pivniță să-l controleze beutura sau măsurile, că de loc îl împușcă! Subscrisul auzind cuvântul acesta, m'am hotărât a-l da pe mâna judecătoriei, doar' îl va învăța și judecătorii minte!

Balomir, 19 Decemvrie 1895,

Ion Adam.

sugător și proprietar.

Dorim, ca pilda frumoasă dată de frații nostri Români din Balomir, mulți următori să aflu peste tot locul pe unde locuiesc Români, căci smulgerea feluritelor arênzi din mâinile Jidanilor este în folosul bine înțeles al însuși poporului nostru. Înaintarea lui materială va sporii vându-l cu ochii. Să-i dăm în lături și să-i înlocuim noi, — *dar' urmându-le lor în negoțul cu marfă ori beutură, să nu le urmăm și în felul necreștinesc, sugător ea lipitoarea, de care ei se folosesc în negoț.*

Vandalismele dela Turda ajunse la tribunal.

În 10, 11 și 12 Ianuarie n. 1896 s'a pertractat înaintea tribunalului regesc din Turda un proces foarte însemnat și caracteristic, care pe toți Românii îi privește de aproape.

Vorba este de afacerea cunoscutelor vandalisme săvârșite la Turda. Aceste în vara anului 1892 și 1893 revoltaseră spiritele tuturor oamenilor de bine, nu numai de aici dela noi, ci și din toată Europa cultă, pe unde numai străbătuse vestea lor.

Trei ani și jumătate au trecut de atunci. Dr. I. Rațiu, președintele partidului național, contra căruia s'au inscenat acele vandalisme, a fost pîrit, judecat, a stat și peste un an în închisoarea din Seghedin. Afară de cei judecați în pîra „Memorandului“ câți preoți, câți învățători și plugari români din toate părțile țării au mai fost siliți de atunci să îndure temnițe și pedepse mari tot numai în urma agitațiunilor puse la cale prin vandalismele dela Turda? Și pe când acestea s'au petrecut cu Românii, pe atunci autorii vandalismelor, cari erau Maghiari, au fost lăsați în pace până azi.

Dar' să vedem cel puțin acum, după trei ani și jumătate, cum știe justiția ungară să dea dreptate Românilor batjocoriți și care este asprimea legii față cu cei vinovați. O mică descriere a faptelor petrecute vorbește ea de sine. Eată-o:

Se știe, că primul vandalism l-au săvârșit Ungurii dela Turda în vara anului 1892, anume în 13 Iunie, când s'a reîntors dela Viena dl Dr. Rațiu. Acesta luase parte ca president și factor de frunte în deputațiunea ce merse cu Memorandul. Față cu vandalismul săvârșit atunci contra dlui Dr. Rațiu, care numai prin fugă își scapă viața cât și contra respectabilei sale familie, tribunalul n'a găsit să pună sub acuzațiune, decât pe doi croitori: Jenei Samu și Timár János. Despre Jenei s'a putut constata numai atâta, că după săvârșirea acelu „șari-vari“ („macskazene“) ar fi zis cătră trei „Valahi“ „în glumă“: și eu am fost acolo și am condus tabăra — stând călare; ear' Timár János a recunoscut, că, ce e drept, fiind el cu desăvîrșire beat, s'a înfătoșat la demonstrația, ce s'a făcut înaintea casei lui Rațiu, și acolo, la oare-care depărtare dela locul, unde se săvârșea cu pietri,

„a urlat“ în mijlocul mulțimii strigătoare dar' n'a luat parte la derimările făcute ear' la demonstrațiunea, ce se făcea în același timp la Mesaroșiu și la Vlăduțiu, el nici nu s'a înfătoșat.

Al doilea vandalism s'a întemplat în 26 Iulie 1893, când s'a reîntors dela conferența din Sibiu dl Iuliu Vlăduțiu, despre care se lăta vestea, că ar fi insultat pe un ziarist ungar. Pîriți în cauza aceasta au fost 17 inși, dintre cari însă 2 nu s'au înfătoșat la pertractare din pricină de boală, având a se ține cu acestia o nouă pertractare.

Dar' să vezi minune, nici în afacerea aceasta „nu s'a putut adevăra“ la pertractarea finală nici o vină asupra acușătorilor. Numai față cu 4 dintre ei s'au ivit oare-cari bănueli: anume despre acusatul Ienei József a mărturisit un păzitor de noapte, că l-ar fi văzut aruncând cu petri asupra casei lui Chioreanu. Despre Szebeni József, un alt acusat, a mărturisit un gendarm, că vându-l aruncând cu petri, l-a prins și l-a predat unui polițist, dela care a auzit, că l-ar chema Szebeni József. Pe acusatul Benkis József gendarmul l-a prins tocmai în momentul, când voia să ridice o peatră de jos; fiind însă prins, el începuse să plângă. În urmă despre al patrulea pîrit, cu numele Kis József, ca întemplantare îngreunătoare a fost împregiurarea, că un alt gendarm l-a pușcat printr'un picior tocmai în momentul, când pentru a doua-oară voia să arunce cu petri asupra gendarmului. Față cu ceialalți pîriți nu s'a putut adevăra nimic.

Acusatorul public, care era reprezentat prin subprocurorul Vajna Vincze, a cerut să fie toți acești 6 declarați de vinovați și pedepsiți pentru crima prevăzută în §. 16 al codului penal. Tribunalul însă pe toți șese i-a achitat, ear' pe păgubași, cari prin reprezentantul dlui Dr. Rațiu au cerut o despăgubire de 1500 fl., i-a îndrumat să-și caute dreptul pe „calea obicinuită a legii...“ Procurorul a apelat.

La pertractare au luat parte dintre păgubiți domnii: Vlăduțiu, Mesaroș, David Kugler, d-na Chioreanu, Iacob Lugoșianu, ear' Dr. Rațiu a fost reprezentat prin dl avocat Dr. George Popescu.

Dacă vandalismul ar fi fost săvârșit de Români, oare ar fi fost judecătorii atât de favoritori? Aceasta este întrebarea, care ne lasă să ne socotim și resocotim asupra afacerii.

Tată-seu casă-i făcea,
Lasă, tată sêlașul
Că 'mi-a venit drăguțul,
Dragul meu drăguț frumos
Tu dela moarte m'ai scos.

Pe sub vie, pe sub coastă
Merge-o ruje de nevestă,
Ea atâta s'a tot dus
Că trei poduri a ajuns,
Când acolo a sosit
De drum s'a fost obosit
Puțintel s'a odihnit
După-aceea s'a sculat
Și din gură-a cuvântat
Podari, podari,
Meșteri mari,
Trece-ți-mă Abrudul
Că m'ajunge uritul,
Urtul suspinele
Cari 'mi-au mâncat zilele
Noi bucuros te vom trece
Peste apa lată rece
Dacă grădăni-i da

Pe noi de ni-i săruta
Pe unul cam de trei-ori
Pe toți trei de nouă-ori.
N'am ajuns așa departe
Să trec pentru sărutate,
Că eu de m'oi supăra
Cisme roșii-oiu desculța
Și prin apă m'oiu băga
Și dacă m'oiu îneca
Sufletul vost samă-o da.
Dacă treaba stă așa
Sui nevestă 'n pod de peatră
Că te-oi trece fără plată
Sui nevestă 'n pod de-aramă
Că te-oi trece fără vamă
Că nevesta supărată
Nu dă vamă nici-odată.

Din Bucium-Poeni

culese de *Al. Lupu.*

Pe colina Vidri 'n sus
Iancul nostru doarme dus
Trece-o pasere sburând

Așa-i cântă lui de blând
„Scoală Iancu nu dormi
Că vor veni Ungurii
Te-or prinde și te-or lega
La temniță judeca
Te-or lega te-or face ghem
Că de tine mulți se tem
Dar' dacă vei fi deștept
Nu-i avea lanțuri pe piept“
Atunci Iancu sare sus
Pasere ce 'mi-ai fost spus
Să mă scol și să fiu treaz
Ca să mă scap de năcaz
N'avea păsăruică teamă
Colina va da de seamă
Când m'am pus să odichnesc
Toate florile-'mi șoptesc
Culcă-te trupșor frumos
Noi te-om umple de miros,
Noi te-vom și deștepta
Iancule măria-ta
Păsăruica trece
Iancu merge

Dreptul de alegător.

Legea electorală ungiurească din 1874 (articolul XXXIII)

Partea I.

Dreptul de alegere.

§. 1. Drept de alegere pentru deputați dietali au, afară de femei, toți cetățenii moșneni (aici născuți) ori naturalizați (cari au venit din altă țeară, dar s'au încetățenit în toată forma), și anume aceia, care au împlinit vârsta de 20 de ani și cari întrunesc cerințele §-lor 1 și 2 ai articolului de lege V. din 1848 (adecă a legii electorale făcute în 1848) precum și cerințele §-lor 3 și 4 din articolul de lege II. ardelean tot din 1848, — cerințe ce se lămuresc mai bine în §-ii următori.

Insemnare. Din §-ul acesta, bunul cetitor înțelege, că legea aceasta adusă în 1874, este numai o întregire și desăvârșire mai mare a legii electorale ce s'a fost votat la 1848 în dieta ungiurească din Budapesta pentru Ungaria și în cea ardeleană pentru Ardeal. (Pe atunci Ardealul nostru era încă neatrnat, cu dieta sa proprie). Temeiul legii acesteia electorale este dar' legea ungiureană și ardeleană dela 1848, cari prin aceasta se contopesc într'una și așa au rămas până azi.

§. 2. Pe viitor dreptul de alegător nu mai poate fi întemeiat pe privilegiu (adecă drepturile extra, date deosebit unei anumite same de cetățeni) ce erau în ființă înainte de anul 1848, — dar' se vor lăsa totuși, pentru persoana lor, dreptul de alegător ce-l aveau, acelora, cari dovedesc, că în puterea articolului de lege V. din anul 1848 ori II. ardelean din 1848, fuseseră luați în oare-care listă dela 1848 până la 1872.

Insemnare. Adecă nu se desbracă „privilegiile“, drepturile extra, deodată de pe cei-ce le aveau, ci celor-ce între anii 1848 și 1872 le-au avut, li-se lasă până vor trăi, nu mai trec însă și asupra urmașilor lor.

§. 3. În orașele libere regești și în orașele cu magistrat constituit, *au drept de alegători* toți aceia, cari fie ca pro-

prietate a lor înșiși ori împreună cu soțiile lor ori cu copiii lor minoreni, —

a) sunt proprietari de case (au adecă casă), care are cel puțin trei părți alcătuitoare ce se pun la dare de casă, — fie apoi această casă chiar scutită pe un timp oare-care de dare.

b) au drept de alegători cei-ce au vre-un loc, care a fost pus la dare ca aducând un venit curat de cel puțin 16 fl.

Insemnare. Paragraful acesta privește, precum se poate vedea, numai orașele și e a se înțelege așa, că dacă locuind în oraș liber regese ori cu magistrat regulat, ai o casă cu trei încăperi bune pentru locuit și socotite la dare ca atari, fără de cuhnie și tindă și cămară, — casa aceasta singură, chiar ne mai având altă avere, te îndreptățește a fi alegător.

§. 4. În acele părți ale țerii, unde e în vigoare articolul de lege V. din 1848 (adecă în Ungaria) au drept de alegători aceia, cari în comunele mari ori mici, au un pătrar ($\frac{1}{4}$) de sesiune urbarială, ori vre-un alt loc de aceeași mărime, ca avere a lor singuri ori cu soțiile laolaltă, ori cu copiii minoreni, și fie apoi această avere scrisă în cartea funduară pe numele ori-cui dintre acestia.

Ca parte deopotrivă cu $\frac{1}{4}$ sesiune urbarială, se socotește o astfel de avere de pământ, după care se plătește dare atâta, cât se plătește după în aceeași comună după $\frac{1}{4}$ sesiune urbarială, de cea mai slabă. Dacă în o comună n'ar fi nici o proprietate urbarială după care se îndrepte în prețuirea celorlalte averi, atunci pentru prețuire e a se lua $\frac{1}{4}$ de sesiune urbarială din acea comună învecinată, unde se află avere urbarială, care are mai multă asemănare în privința prețuirii pământului, cu comuna de care e vorba.

În părțile confiniilor militare (părțile grănițerești) ce s'au alipit la comitatele *Baci-Bodrog, Timiș, Torontal și Caraș*, precum și în comitatul *Severin*, sunt a se socoti ca parte deopotrivă cu $\frac{1}{4}$ sesiune

urbarială, pământurile în întindere de jugere, fiecare juger de 1600 metri pătrați, — ear' în comitatul *Solnocului-mijloc al Crasnei și al Zarandului*, și în districtul *Cetății-de-peatră* și în *Iazig* și *Cumania* se socotesc a fi deopotrivă cu $\frac{1}{4}$ de sesie, locurile de 8 jugere câte 1200 metri pătrați.

Ca loc *cultivat* sunt a se socoti pământul intravilan, grădinile, viile, arăturile și locurile de pășune. (Va urma.)

SCRISORI.

Timpuri grele.

Din toate părțile se aud plângeri, greutățile vieții sunt tot mai multe și mari. Îndeosebi economii, toți de-arindul dau pe față nemulțumirea cu starea de a lucrurilor, dorind o schimbare spre mai bine. Și e îndreptățită nemulțumirea acestor plugarilor, cum și dorința lor de a ajunge la zile mai bune, mai fericite.

Dările și alte date de tot felul se înmulțesc din an în an; ear' povara lor mai tare o simte plugarul, ale cărui roade câștigate cu crunte sudori, mai nici-odată nu 'i-se plătesc după vrednicie.

An de an plugarul e supus la pagube nenumărate. Odată sunt ploii prea multe, altă-dată băntue seceta; uneori bate grindina, de alte-ori cade bruma la timp nepotrivit. Stricacioase sunt și iarna prea lungă și gerul prea mare.

La aceste se adaug și alte nenorociri: boale și moarte în animale, focuri și o miie și o sută de primejdii, cari îl pot ajunge când nici nu gândește. Cu un cuvânt, averea plugarului, fiind atrnătoare de umblarea timpului, este amenințată în toată clipita cu nimicire. De aceea un an întru toate bun pentru el rar se întâmplă, ori doar' nici-odată.

Pe lângă multele năpastii ce îl pot ajunge pe plugar din pricina umblării timpului, mai sunt și altele, ce 'i-se cășunează din partea oamenilor sau 'și-le face înșiși prin nepriceperea sa, de care mulți se folosesc pentru a-'i strica.

Veacuri nenumărate plugarul a fost rob pământului, nefiind socotit mai mult vrednic decât un dobitoc. Robie 'i-se pregătește însă

Prin codru la vale trece
— Și-așa cântă-o poezie
De vlăstarii toți învie,
Pădurice deasă ești
De multe tu mă scutești
Făcutu-mi-am o cărare
Prin mijlocu-'ți pân' la vale
Făcutu-mi-am și salaș
Mai sigur ca la oraș
În mijlocul cel de stâncă
În valea cea mai adâncă
Unde viscolul nu bate
Nici dușmanul nu străbate.

*

Fetiță subțire trasă
Scoate-'ți gunoiul din casă,
Țipă apa cea bătrână,
Mină cofa la fântână,
Apucă-te și te 'mbracă,
Și-l dă 'n clacă
Că-odată gura
Cusătura

Spală-'ți mâinile pe dos
C'au căpătat un miros
Mergi și te bagă 'n grădină
Și 'ți-le spală de tină
Că până-ce-ajungi la piele
Gunoești un strat cu ele
Spalăți ochii de urdori
Că-'ți vor veni pețitori,
Ești de vristă ești de dat
Mai mult nu-i de așteptat,
Peste doi ești de cincizeci
N'astepta ca să mai treci.

Din Jertof

culese de *Ilie Sărbu*.

Frunză verde trei bujori
După Paști în sărbători
Când e câmpul plin de flori
Pusei gândul să mă 'nsor.

Pentru ochi ca murele
Înțunghiurai pădurile,
Și-nțele late

Umblai țeara jumătate
În Ardeal a treia parte.

Dorul arde vestejește
Inima care iubește
Cu lumină și cu pară
Din zori albe până 'n seară.

Ah și-amar de-a mea viață
Nici o dragă dimineată
Să nu vârs lacrimi pe față
Nici o dragă de cu seară
Lumea să nu-mi fie-amară.

Dragostea mânca-oar focul
Nu ciarcă vremea și locul.

Străinu-'s străin în lume
Străinu-'s și n'am pe nime
Străinu-'s ca pasărea
N'am milă nicăirea,
Arză-'l focul de străin
De 'i-ai face așchier
Nu-'i poți face

astăzi, și poate o robie cu mult mai amară decât cea din trecut, de care bunul Dumnezeu se ne păzească. Dar' se ne păzim și noi ne, căci se zice: „ajută-te, și-ți va ajuta Dumnezeu!”

Pentru aceea nici-odată n'a avut plugarul năn mai mare lipsă de a fi deștept și lăsat ca în zilele noastre, când 'i-se cobește a rău. Mulți și zic, că în multe privințe, multe feluri, e mai rău ca în timpul iobăriei. Atunci avea omul măcar „pânea cea de te zilele”. Astăzi însă în multe locuri chiar aceasta îi lipsește plugarului. De aceea mulți au pornit pe calea pribegiei și, de vor merge treburile tot așa ca până acum, lung e să fie șirul celor-ce le vor urma.

Cea dintâiu trebuință a omului este hrana și aceasta îi lipsește într'un loc, el silit a 'și-o căuta unde o poate afla. Aceasta e pricina cea mai de căpetenie a pribegiei, s'a pornit. Numai cât părăsirea căsuței, care te-ai născut și a locurilor dragi, unde ai petrecut anii copilăriei, este pentru noi omânii un lucru foarte păgubitor în următoarele sale.

Trebue deci să cautăm chipuri și feluri de a pune stavila acestei porniri.

Și ori-cât sînt de grele timpurile prin cari străbatem și ori-câte pedeci ne sînt puse în cale: să ne dăm toată silința de a cerca unde zace răul și de a-l lecu.

Dar' înainte de toate: să ne schimbăm înșine, cum a zis înțeleptul Franklin, și timpurile încă se vor schimba. m. m.

Sfat bun.

Tap, în 11 Ianuarie 1896.

Onorată Redacțiune,

În nr. 49 al „Foi Poporului” din 3/15 Decembrie 1895 sub titlul „Sfat rău”. dl Nicolae Dușa, învățător în Cenade, mă acuză înaintea publicității, că eu dau sfaturi și învățături rele poporului.

Adevărat este, că eu am zis către curatorul din Cenade *Ilie Olariu*: ca să-î dea drumul dlui N. Dușa, însă aceasta nu e sfat rău, ci din contră sfat bun.

Și ca cetitorii „Foi Poporului” să se convingă, că într'adevăr eu am dat sfat bun curatorului din Cenade, voi descrie starea lucrului cum este, și cauza pentru care se cădea să dau acel sfat.

De câțiva ani toți învățătorii de pretutindena își dau o silință mare să se facă progres în învățământul școlar, ca așa să arete omenilor de o parte, că banii ce dinșii plătesc cu mare chin și vai nu-și plătesc îndeșert, ear' de altă parte, ca să devină plăcut înaintea superiorilor sei, liniștit în conștiința lor, că 'și-a împlinit chemarea de învățători.

Asemenea și în tractul Blajului toți învățătorii au arătat că 'și cunosc chemarea și direcția lor, au arătat, că banii poporului nu-și mănăcă înzadar și că vrednici sînt de leafa lor, toți poartă cunună de laudă, ceea-ce dinșii au documentat-o cu rezultatele bune din școale

Numai dl N. Dușa la toate ce se petrec în comunele din jur doarme, doarme liniștit somnul cel lung al nepăsării, făcând de rușine pe ceilalți învățători.

De când a intrat dinsul în Cenade, nici un progres în învățământul școlar, fără numai regres înspăimântător.

Erau zile fericite pentru poporul din Cenade, când la examene se da petreceri în favorul școlii de bucuria progresului ce 'l-au făcut pruncii, astăzi peste acel progres s'a tras vîlul întunecului. Astăzi la examenele din Cenade poporul în loc de bucurie, are întristare, ear' comisiunile examinătoare se miră de o stagnare așa înpăimântătoare.

Am luat și eu parte la 2 examene în Cenade în societatea comisiunii examinătoare, și aceasta îl năcăjește pe dl Dușa, că acolo am văzut progresul racului. Aceasta este cauza, că dinsul mă acuză.

La examenul viitor încă am să fiu de față și voi sbiciula nelucrarea și lenea, cum sbiciulă frumoasele fetițe române cânepa.

Așa este că 'i-am dat curatorului acel sfat bun, crezînd că dinsul ca curator și ca membru în senatul școlar, va părăsi nepăsarea, beutura și va dogeni pe învățător, ca să se apuce de lucru sau să părăsească Cenadea. Bine ar fi, ca să vină alt învățător, care să scoată școala română din întunecul și rușinea în care a aruncat-o dl N. Dușa.

După-cum ved curatorul în loc de dojană, cum trebue să facă un om de frunte, este frate de cruce în orbirea poporului, necum să-l înduplece la vre-o schimbare spre bine. De altcum nici dojana inspectorului regesc școlar, care a zis: „că e păcat, că poporul din Cenade plătește acestui învățător 300 fl. v. a.”, nu 'l-a genat pe pomenitul învățător nici cât de puțin.

Ear' în ceea-ce atinge facerea, că eu am duduit teologul, care 'l-am avut ca învățător, pentru-ca să rămân eu învățător, răspund: nu e adevărat. Teologul amintit și astăzi e învățător în comuna Țiapu și e încuartiră și cu viptul în casă la mine. Dacă ar fi drept ce susține domnul Dușa, atunci n'ar pute fi aci teologul. Mi-se pare, că dl Dușa este de credința proverbului: Dînsul zice, dînsul minte, omul tot de omenie rămâne. Atâta pentru desvinovățirea mea.

Basilii Dancu,
preot gr.-cat.

CRONICĂ.

Rugăm pe toți aceia, cari au de comunicat ceva cu redacțiunea sau administrațiunea ziarului nostru ca să nu mai adreseze absolut nimic la persoane, ci de-adreptul la redacțiune sau administrațiune.

Gratulare martirilor români.

Cu ocaziunea Anului-Nou aproape din toate părțile locuite de Români li-s'au trimis adrese de felicitare bravilor martiri și conducători ai poporului român. Noi alăturându-ne la aceste simțim totodată o mângâiere și bucurie, că deșteptul nostru popor ține cu atâta mândrie la frunțașii sei.

Nou proces pentru „Doina lui Lucaciu”. Din Moroda (comitatul Aradului) ni-se scrie, că în 20 Decembrie a fost curagiosul tinăr Onuțiu Iogia la judecătoria reg. ung. înaintea judeului Dr. Gross, pentru „Doina lui Lucaciu”. Tinărul a fost întrebat, că cunoaște această doină și cântatu-a? Răspunsul a fost, că o cunoaște bine, a cântat-o zilnic și că e gata a o cânta și înaintea — domnilor... A fost mai departe întrebat, că știe despre această doină, că ea conține ura și agitație în contra Ungurilor? Tinărul a răspuns, că el știe că nu conține nici o agitație. În sfîrșit s'a luat protocol cu dinsul în limba magh'ară, care însă nu 'l-a scris, ci a cerut ca să-î iee în limba românească, dacă voește ca și el să-î scrie, — ceea-ce nu s'a făcut. Afacerea nu s'a încheiat; sentența încă nu s'a adus, ci tinărul Iogia a fost tîrît și la pretură, unde asemenea a fost ascultat. Resultatul se așteaptă.

Episcop sîrbătorit. După-cum ni-se împărtășește din diecesa Aradului, clerul și poporul din acea eparchie se pregătește a sîrbători ziua de Sf. Ioan botezătorul cu multă solemnitate, în onoarea episcopului Ioan Meșian, — care va fi felicitat de corporațiuni și privați cu o rară distincțiune, — pentru ultimile cerculare, cari au menirea a înainta binele clerului și poporului.

Pom de Crăciun. Din Șimleu ni-se scrie: Inteligența română din Șimleul-Silvaniei în frunte cu „Reuniunea femeilor române sîlăgene”, precum în anul trecut, așa și acum, a arătat pom de Crăciun, pentru școlarii dela ambele școale din Șimleu, cu care ocaziune s'au împărțit vestminte copiilor săraci, cari toate s'au îndeplinit în ajunul Crăciunului cu o ceremonie frumoasă. A ținut o vorbire dl vicar al Sîlăgiului, care din punct de vedere religios a apretiat și lăudat această faptă nobilă a „Reuniunii”, ear' dl Andreiu Cosma, directorul „Silvaniei” și al școlii de fete, desvîlind însemnătatea acestei întreprinderi ca înaintătoare a cauzei învățării

De 'i-ai face apa vin
Tot nu-ți faci voia deplin
Că străinu-ți tot străin.

Iu, iu, iu, că iu mă chiamă
Epurile-ți bun de zamă
Epuroaica-ți de friptură
Fata de pupat în gură.

Nevastă cu ochii bori
Nu te uita sus la nori
Ci te uita la bărbat
Dacă dracu 'ți-l-a dat

Câte fete 'n sat la noi
Toate-'s cu buzele moi
Dar' două-'s de gândul meu
Sărutale-aș numai eu
Au sprincene cam galbii
Făcute pe lăcomii.

Frunză verde de nuea
Rea podoabă-ți dragostea
Că garda-ți vestejește
Și abește.

Busuioe cu patru creste
Mergeți fiiciori la neveste
Și vă faceți ochi 'n patru
Să nu vă vadă bărbatul.

Capitane, căpitane
Slobozi-mă din cătane
Să mai prind plugul de coarne,
Căci dacă îmi voiui ara
Cu mândra m'oi împăca
Înapoi m'oi re'nturna.

Foaie verde foaie 'n fragă,
Departé ești, lele dragă,
Eu departe, tu departe
Un hotar ne mai departe,
Un hotar și o pădure
Cu smeură și cu mure.

Iubește-mă mândro dragă
Să nu viu pe-aici de geabă
Și seara și dimineata
Până 'mi perd, mândro, vieța.

mântului și culturii naționale, a cetit și numele acelora, cari au concurs la pregătirea îmbrăcămintelor, și le-a mulțumit pentru aceasta. În urmă școlarii ambelor școale au cântat câte o colindă și au rostit vorbiri de mulțumită. Meritul cel mai mare însă întru toate acestea i-se cuvine și atribuie d-nei A. Cosma, care atât în privința concursului material, cât și prin activitatea dezvoltată a fost conducătoarea acestei întreprinderi salutare, pentru care și pe această cale primească mulțimile tuturor marimimoasa nobilă doamnă.

Serbătorile Crăciunului în Frâua.

Ni-se împărtășește prin junele Aureliu Axente, că tinerimea română din amintita comună a sărbătorit Nașterea D. N. Isus Christos cu multă desfătare. După-ce s'au împlinit datorințele creștinești mergând la sfintele biserici, au convenit la o casă, unde au cântat poezii naționale și s'au cetit „Foaia Poporului”. Așa și trebuie, ca tinerimea noastră să fie pătrunsă de dorul luminării, deșteptării și lucrării.

Daruri bisericesti. Biserica noastră gr.-ort. din Craiva având o modestă stare materială, era lipsită între altele și de vestimentele bisericesti trebuincioase la serviciile sacre și rituale. Evlavioșii poporeni: *Toma Popa, Pantenie Toderuț, Ioan Popa al Irinchei, Pavel Suciu și Samuil Buciuman* au dăruit sfintei noastre biserici un rînd de vestimente negre de catifea (barșon), în preț de 25 fl. v. a. *Michail Borsa*, a dăruit un prapor de culoare verde, în preț de 6 fl. v. a. Primească acești binefăcători și evlavioși creștini mulțumirea mea și a credincioșilor și pe această cale. *Craiva*, la 28 Dec. 1895. În numele poporului: *Ioan Morușca*, paroch gr.-ort.

— Din partea comitetului parochial al bisericii greco-catolice din Sub-cetate se aduce pe această cale cea mai adâncă mulțumită domnului *Marcu Cetățeanu* din Reghinul-săsesc care din iubire curată cătră locul nașterii sale, a donat pentru biserica noastră o învilitoare de mătăasă roșie pentru pistol în preț de 40 fl. v. a. Subcetate, *Vasilii Cetățean*, preot gr. cat. *Todor Dănuți*, prim curator.

Fapte creștinești. Vrednicul nostru episcop *Toader Suciu*, îndemnat de bunul simț ce-l are în toate trebile bisericesti și naționale, a dăruit și de astă-dată pe seama bisericii noastre gr.-orient. un epitrahil (patrafir) frumos și două acopereminte pentru strane în preț de 14 fl. v. a. Deasemenea văduva *Maria Dud* a dăruit un acoperemint pentru pistol în preț de 2 fl. 80 cr. Pentru aceste fapte creștinești, vrednice de imitat, li-se aduce și pe această cale calde mulțumiri din partea celorlalți credincioși. Luncoial-de-sus, la 28 Decembrie 1895. *Ioan Roman*, paroch greco-oriental.

Răutate păcătoasă. Din Halmagiu ni-se face cunoscut, că doi domni, unul scriitor în cancelaria notarială altul învățător, de altcum oameni cu frumoase cunoștințe, — pe cari de astă-dată nu-i numim, — nu abonează nici o foaie românească. Ne având foile lor poartă sau cetesc din cancelaria notarială foile altora. Nu odată li-se întempla abonenților, că acești domni trimit foile abonenților, sau le micesc total. Deloc nu e lucru cinstit a se folosi de foaia altuia fără invoirea adevăratului proprietar. Dela un învățător român se așteaptă, ca dînsul să spriginească și lătasă literatura și cultura noastră. Noi asemenea dorim, ca la asemenea invinuirii să nu se dea

prilegiu, ci cu bună înțelegere să se răspândească foile între popor, că așa se deștepte și lumineze.

Neprișteperi ori frică. Din comuna Căpâlna ni-se împărtășește, că învățătorul P. Rodian, — din neprișteperi ori frică. — de când a primit circularul metropolitului Miron se teme a instrui copiii în cântări. Așa la sărbătorile Crăciunului aveau băieții școlari datină, ca să umble cu steaua înfătoșind pe cei trei crai. De astă-dată învățătorul i-a oprit sub cuvânt, că nu pot purta vestimentele îndatinate la asemenea ocaziune, fiind înfrumusețate cu tricolorul național. Nu numai, dar', s'a lăudat, că dacă credincioșii nu-i plătesc înainte leafa, va trece cu școală cu tot ca învățător în slujba statului. Slabă dovadă dă d-sa despre cunoștințele drepturilor noastre.

Răutate neiertată. Cu multă părere de rău a trebuit să înțelegem, că în comuna Morada luând regalia un Român; notarul și preotul de acolo părăsesc față de Român pe un Jidov. De astă-dată, în speranța bunei înțelegeri și ca să vină cei greșiți la cunoștința datorinței nu amintim numele. Datorința frunțașilor noștri din comune este: ca să părăsesc ori-care întreprindere română, dacă voim înaintarea și bunăstarea poporului nostru. Jidovii din firea lor mai răpaci și dau daruri; dar' dela ai noștri nu trebuie să așteptăm așa ceva. Neguțătorii, cărcimarii și măiestrii români trebuie părtiniți, ca să poată jertfi pentru binele public, biserică, școală și creșterea băieților români în întreprinderea lor. Dela frate nu aștepta mituire, ci ajută-l ca să poată înainta.

Călușeri. În zilele trecute o trupă de călușeri ficiori români dela sate, cu zurgalae și ciucuri la picioare, cu băte lungi în mână și frumoase pene de păun la pălărie percurgeau stradele Sibiiului, cerând voie în câte un loc să joace „călușerul”. Unde li-se da voie ei formau îndată cerc și jucau cu tact și cu mult foc, spunând strigături frumoase. În toată calea lor erau însoțiți de un polițist, care le făcea pază. Ar putea să învețe din acest caz unii solgăbivi fanatici, cari cearcă să oprească acest frumos joc național.

„Vulturul”. Ni-a sosit primul număr din această foaie humoristică, care este redactată de cătră dl *Iustiu Ardelean*. Apare în fiecare Duminecă în *Oradea-mare*; prețul 6 fl. pe an. De astă-dată „Vulturul” este foarte interesant în glume și risuri. Cu deosebire două tablouri sînt deplin reușite. Primul înfătoșează Ungaria și Transilvania ca pe o vacă bine ținută, stăpânirea cu trup gros mulge vaca, un uger însă i-a dat în gura unui băiat de ungur gras, la spatele stăpânirii, un Jidov suge, îndoapă din doniță prin o țeve, la această mulgere aleargă și cere lapte: Românul, Slovacul și Sârbul; dar' li-se ved oasele de chinuți ce sînt. Al doilea tablou înfătoșează *Milleniul* sau venirea Jidovilor în Ungaria. Tabloul este atât de interesant, încât descrierea deloc nu poate reda adevărată înfătoșare ce face asupra privitorului. Cu toată căldura recomandăm cetitorilor noștri această foaie de ris și glume, căci poate câștiga multe momente plăcute și celor mai serioși bărbați. Mai virtos o pot abona corporațiunile și mai mulți cetitori însoțiți.

R Î S.

El și-a mutat gardul.

Un Țigan se bagă într'o vie să f niște struguri. Vierul îl vede, se ia du el, îl prinde, îi dă o bătaie bună și svîrle peste gard. Un glumeț vede țania Țiganului și-i zice:

— *Măi, da te-a aruncat vierul pe un nap!*

— *Așa o fi, răspunde Bolboacă voinicosul; da el n'a putut scăpa pînă nu și-a mutat gardul din sus de min*

Țeranii dintr'un sat prinseseră, v un lup, care le prăpădise vitele.

— *Să-l ardem de viu, propuse un ndcăjit.*

— *Ba să-l jupuim de viu, propu un altul, mai fioros.*

— *Eu sînt de părere, zise un u chiaș, care trăise în căsnicie cincizeci de ani încheiați, să-l însurăm. Dacă ar fi mâncat de două-ori pe atâtea vite, tot nu-i trebuie pedeapsă mare.*

Președintele cătră acuzat: Nu-ți este rușine, nenorocitul, să vii pentru a 12-a oră în acest local?

Acuzatul: Ei, dle președinte, de ce să-mi fie rușine, că am venit de 12-ori; de ce nu-ți este rușine d-tale, care vii în toate zilele!

POSTA REDACȚIEI.

Dlul S. Chiriciu în Cebza. În afacerea d-tale caută îndrumările de lipsă la despărțământul financiar. Dacă primești îndrumare din asemenea loc, atunci ești scutit de ori-ce pedeapsă.

Dlul N. N. în Pischinți. Din tufă nu se cade a lovi în preoți și învățători, ce este drept se spune cu fruntea deschisă.

Dlul D. Stanciu, Viștea-Inf. Asemenea fapte de nici o seamă nu se publică prin foi.

Dlul Petru Preda, Petrița. Pentru viul interes care îl ai față de lățirea foii noastre primește frățescă mulțumită Pelea de cerb numai jocarilor din apropiere o dă spre diregere, dacă o trimiți pe postă mai departe, costă cheltueli mari.

Dlul Marcu Pășcuț. Șiria. Dacă adeverești cu document subscris cu martori, atunci noi îți publicăm rectificarea.

Dlul D. Manole, preot în Tîrgulungeni. Primește mulțumită pentru zelul deosebit față de deșteptarea credincioșilor d-tale și părtinirea foii noastre.

Dlul Vasile Cadar. În afacerea de asigurare adresează-te în Sibiu la agentul „Transilvanici” G. Pop, Poschen G. Nr. 18.

Dlul George Drăgan, Boița. N'are loc demințirea că acolo este vorba de N. Drăgan, așa orișicine poate ști că nu ești d-ta.

Dlul Radu Jantea. Au sosit din multe părți, deci nu s'au putut publica toate pe rînd, ci laolaltă.

Dlul Romul Lesing. Din epistola trimisă alfi povețele de lipsă.

Dlul I. Bl-r în Hașag. Lucrurile ce ni-le spu despre preotul d-voastre sînt așa de urite, de ni rușine să le punem în foaie. Pentru atari preoți nu mai la consistor se poate găsi leac. În foi nu se pot pune, că ne-ar rîde străinii.

Dlul A. Arjoca, Reșița. Cele scrise cu privire la deșteptarea, luminarea și învățarea măiestrilor sînt niște lucruri, despre cari noi am scris foarte limpede. Articolul și de altcum a sosit tîrziu, deci nu s'a putut publica.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrieu Baltes**, Proprietar: Pentru **T. L. Albini** sub sechestru:

Iosif Ma...

Subsemnatul doresc a cumpăra

O MOARĂ

(în Suhaci)

tragă numai **un cal** și să se poată
cina **cucuruz** și **grâu** făină simplă.

Cine are o atare moară și voește a
vinde, sau eventual dacă se află un
meștru, care primește sub garanție, că o
moară nouă și se umble așa ușor să poată
fi minată numai de un cal, acestia bine-
voească a mă avisa prin epistolă închisă
despre condițiunile de vânzare sau între-
prindere, precum și locul locuinței d-lor
și posta ultimă, la adresa mea

Nicolae Popovici

în Lunca Vița [179] 1-3

p. u. Teregova, (com. Caraș-Severin.)

Petru Moga, franzelar în Sibiu

oferă p. t. public

cea mai bună făină

în toate calitățile,

din Bănat și Ungaria din cele mai renumite mori de vapor cu
prețuri foarte ieftine. [3440] 9-9

Sunt dispus a face cele mai favorabile prețuri în special vânzătorilor
din provincie ce vor să se asorteze cu făină bună pentru sărbători.

Magazinul în strada Cisnădiei Nr. 44.

Oroloage, lanțuri de oroloage, giuvaere, prețioase, de aur și argint, provăzute cu marca oficiului reg. ung.

Cel mai mare și mai frumos deposit

de tot felul de oroloage bine regulate. Numai oroloage veritabile elvețiene cu prețuri la
fabrică numai pe lungă plătire în bani gata în

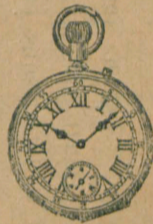

atelierul de orologerie

a lui

IULIU ERÖS,

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 3.

Oroloage remontoar de argint pentru bărbați și femei cu și
fără capac dublu 7, 8, 9-10 fl.

Oroloage remontoar de nikel pentru domni veritabile elve-
țiene 3 fl. 50 cr., foarte fine, cu marca Urania 5-6 fl.

Oroloage remontoar de nikel pentru domni veritabile elve-
țiene cu capac dublu 5 fl., foarte fine marca Urania fl. 5.50.

Oroloage rusești de argint veritabil de tula 9 fl., cu capac dublu
și încrustate cu aur, anker 15-16 rubine 12-20 fl.

Oroloage remontoar de aur pentru dame cu sticlă de cristal
15 fl., cu capac dublu (masiv) împreună cu cutia 20 fl.

Oroloage remontoar anker de argint pentru domni cu capac
dublu foarte masiv, toate 3 capacele de argint 10-16 fl.

Oroloage remontoar anker de aur pentru domni cu sticlă
de cristal cu capac dublu 22-30 m. împreună cu
cutia dela 30-37-50 fl.

Oroloage bune de părete, închise, cu mecanism de bătut
mergând 36 oare, cu gravură frumoasă, veritabile de
Schwarzwald 3-4 fl.

Deșteptător veritabil american în căsuție de nikel cu și fără
dată, deasemenea foarte bune 2-3 fl.

Orologiu cu pendul veritabil vienez, tras odată merge 8 zile,
cu și fără mecanism de bătut 10-13 fl.

Lanțuri de argint și brățare pentru doamne dela 1 fl. 50 cr.
până la 4 fl., inele de argint și double 30-80 cr.

Cercoi de aur cu brilliant simili frumos împreună cu cutia
4 fl. 50 cr., cu diamant veritabil 22-36 fl.

Lanțuri de argint bărbătești pentru civili și militari
dela 2 fl. până la 4-5 fl., medalion de argint dela
30 cr. în sus.

Inele de aur bărbătești și femeiești dela 5-10 fl., lanțuri
de aur femeiești 11-24 fl., bărbătești dela 25-50 fl.

Afară de cele sus amintite am tot felul de articli de acest soi precum și

mărfuri optice

Numai cu sticlă fină de cristal dela 40 cr. până la 14 fl., de oțel, nikel, double și aur.
Comanda din afară indicând numărul sau trimițând sticla cea veche se execută bine și repede în mod specialist.

Lorgnete, ochianuri de câmp 4 fl. 50 cr. — 13 fl., foarte fine achromatice.

Reparaturi de oroloage și obiecte optice se execută în modul cel mai conștientios, bine și ieftin.
Mărfuri neconvenabile se schimbă în decurs de opt zile sau la cerere se înapoază banii. Împachetarea se compută în
prețul speselor proprii, la comanda de oroloage cu pendul rugăm a se alătura 5 fl.

Oroloage de buzunar dela 2 fl. 50 cr., până la specialitatea cea mai excelentă am de tot soiul în deposit, de aur, de
argint, nikel, albe și de goldin. (Un orologiu goldin cu capac dublu, cu căsuție foarte frumos gravată 6 fl.)

Rugându-mă pentru comanda cât de multe, semnez cu toată stima

IULIU ERÖS,

Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3

[3] 19

Pentru oroloage noue și reparaturi garanție cinstită de 2 ani!

Numai fabricatele cele mai fine, serviciul cel mai solid și conștientios!!!

Toate reparaturile de oroloage și optice conștientios, bine și ieftin!

Mărfuri optice numai cu sticlă fină de cristal, serviciu specialist!

LA ȚINTA MEDITAȚIUNE POLITICĂ

DE
N. CRISTEA,
ASES. CONSISTOR.

se află de vânzare la Institutul Tipografic
T. L. Albini în Sibiu.

Prețul 40 cr. plus 5 cr. porto postal.

„SENTINELA” INSTITUT DE ECONOMII ȘI CREDIT CA SOCIETATE PE ACȚII Satul-nou (Réva-Ujfalú).

acordă împrumuturi cambiale (cu trei subscrieri) și ipotecari, avansuri pe efecte (lombard) și primește depuneri spre fructificare dela singurătii cu 5 1/2%, dela biserici și corporațiuni cu 6%, Darea după interese se solvește din partea institutului.

[59] 2--5

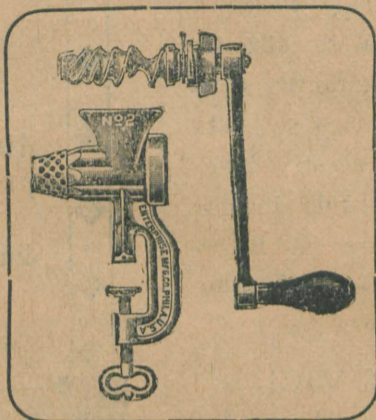
Diracțiunea.

Carol F. Jickeli, Sibiu,

recomandă :

„Nev Enterprise” nro 2, mașină de măcinat carnea galvanisată argintiu.

Constă numai din două
părți, părțile de întregire
nu sânt trebuincioase.

Partile tăietoare se ascut
de sine la întrebuințare.

Această mașină taie ușor 1 chilo de carne în două minute. Vinele se prelucră tot așa de mărunt ca carnea și fără osteneală mare. Curățirea mașinii urmează cu totul de sine, prin aruncarea unei bucăți de pâne înlăuntru. Mașina „Nev Enterprise” taie carnea până la cel din urmă rest. Montarea ei este foarte simplă.

[3280] 5—5

Greutatea mașinei 2 chilo.

Gichtfluidul
[1794] [24-40]
De mulți ani probat ca
leac de casă, care alină
durerile. Fricțiuni întăritoare
înainte și după ture mari. Pre-
țul unui flacon 1/1 fl. 1 v. a.;
flacon 1/2 60 cr. v. a.
Deposit principal:
Apoteca cercuală
Kornelburg I. Viena.
Se poate căpăta în toate farmaciile.
Se se observe cu atențiune
marca și se se ceară exclusiv
Gichtfluidul
KWIZDA

Se capătă preluindeni. - 1/2 Chilo 25 cr.

Kathreiner
CAFEA DE MALTĂ KNEIPP

Ce e
a lui Kathreiner
cafeaua de maltă Kneipp?

Aceasta e o cafea adevărată pentru familie și sănătate, care prin modul de fabricațiune a lui Kathreiner are plăcutul gust de cafea de boane și numai prin acesta, fără de celelalte avantagii, se deosebește această cafea de maltă de toate celelalte produse.

Cafeaua - Kathreiner este cel mai gustos, sănătos și leștin surogat la cafeaua de boane. E un produs curat al naturii în boane întregi și se usează cu mare avantagiu în locul celei măcinate, în locul acelor surrogate pentru cafea, cari sunt pentru publicul cumpărător necontrollabile, și cari prin cercetări oficiose sau dovedite adese de falsitate prin adausuri străine. Începând cu o terțialitate, se pôte amesteca mai târziu cafea de boane cu cafea Kathreiner, și astfel pe lângă efectul neprețuit asupra sănătății, dobândești și un câștig în fiecare gospodărie.

Cafeaua Kathreiner este recomandată de cei mai renumiți medici și zilnic se dovedește ca un bun mijloc de consumat în institute publice și în sute de mii de familii. Și „pură” adecă fără adaus de cafea de boane, cafeaua Kathreiner este cel mai excelent mijloc de întărire precum și cel mai sănătos, ușor de consumat și totodată o beutură gustosă.

Nici o gospodină conștientosă sau mamă, nici un îndivorin de cafea în genere, se nu întârzie, ea pentru propria sănătate să se folosească de cafeaua de maltă Kneipp. Numai se fie cu luare aminte la netrebnicele imitațiuni, prin cari publicul meren este expus înșelăciunii și se considere la cumpărare marca de pe pachetele originale albe cu numele

Kathreiner!

Precauțiune! În interesul propriu nu lăsați se fiți memiți! Veritabilul „Kathreiner” nu poate și nu-l permis se se vândă cumpenit, sau în altfel de pachetăgin.

[3632] 2-12